

## Revisorerna i Nordanstigs kommun

Nordanstigs kommun  
Kommunstyrelsen

*För kännedom:* Kommunfullmäktiges  
presidium

2018-06-13

### **Revisionsrapport ”Granskning av förutsättningar för god måloppfyllelse i grundskolan”**

Revisionen har via KPMG genomfört en granskning inom ovanstående område.

Vi vill särskilt uppmärksamma kommunstyrelsen på att revisionen ser allvarligt på det låga resultatet i skolan.

Revisionen hemställer om att kommunstyrelsen lämnar synpunkter avseende de rekommendationer och förslag som lyfts fram i rapporten, företrädesvis de som framgår av rapportens sammanfattning. Vi önskar också svar på om kommunstyrelsen har analyserat varför elever i så stor utsträckning väljer andra skolor än kommunens egna. Om det finns en sådan kartläggning/analys vill vi ta del av denna.

Revisionen emotser svar senast den 5 oktober 2018.

För Nordanstigs kommuns revisorer

Lars-Erik Trapp  
*Ordförande*



# Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

Rapport

Nordanstigs kommun

KPMG AB

2018-06-13

Antal sidor 19



**Nordanstigs kommun**

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

## Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Nyckeltal	5
3.2	Resurser och resursfördelning	9
3.3	Förutsättningar för pedagogiskt ledarskap	10
3.4	Särskilt stöd	13
3.5	Systematiskt kvalitetsarbete	15
3.6	Slutsats och rekommendationer	17

## 1 Sammanfattning

Vi har av Nordanstigs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska vilka förutsättningar som ges för att eleverna ska nå målen i grundskolan. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Måluppfyllelsen efter årskurs tre, sex och nio är i Nordanstigs kommun i jämförelse med andra kommuner och riket låg. Utifrån alla tre mått av uppfyllelse av kunskapsmålen ligger Nordanstig i den lägsta kvartilen i jämförelse med rikets alla kommuner, enligt SKL:s sammanställningar i Kolada. Andelen elever som har nått kunskapsmålen i alla ämnen är den näst lägsta i hela landet.

Andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning är över 80 procent, men lägre än i jämförda kommuner, enligt Skolverkets statistik i Siris. Många lärare undervisar dock i ämnen som de inte är behöriga i. Andelen lärare med legitimation och behörighet skiljer sig åt mellan skolenheterna. Rektorer menar att det är svårt att rekrytera legitimerad och behörig personal.

De resurser som kommunstyrelsen avsätter för utbildning är en rambudget. Resurserna fördelas ut på enheterna utifrån elevantal. Enheternas socioekonomiska struktur påverkar alltså inte fördelningen. Intervjuade tjänstemän och politiker menar att skolornas socioekonomiska struktur är ungefär densamma. För elever med extraordinära behov tilldelas tilläggsbelopp.

Rektorer menar att de i stort har förutsättningar att leda det pedagogiska arbetet på sina skolor, även om de har många underställda och till viss del upplever att de får arbeta med frågor som de inte har så stor kunskap om. Majoriteten av lärarna anger i Skolinspektionens enkät om rektors ledarskap att den tycker att rektor leder det pedagogiska arbetet och verkar för att utbildningen utvecklas. Lärarnas bild av sina rektorer var dock mindre positiv än snittet i enkätomgången. Drygt var femte lärare menade att rektor inte har god kunskap om det dagliga arbetet i skolan.

Rektorer menar att elever i behov av särskilt stöd får det, men att det skulle behövas mer resurser för att möta alla elevers specifika behov, vilket bland annat beror på brist på behörig personal. Denna bild delas av representanter för elevhälsan och lärarna. Lärarna påpekar att arbetet med att inkludera alla elever i den ordinarie undervisningen drar mycket resurser. Det finns elever som har stora svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen i ett fullsatt klassrum och de hade utvecklats bättre mot målen om de hade undervisats i särskild undervisningsgrupp, menar de. Elevhälsan ifrågasätter om elevhandledare (elevassistent) alltid är den bästa lösningen. Andra insatser hade kunnat vara mer ändamålsenliga, främst ökat stöd från utbildade pedagoger. I intervjuer framgår också att elevhälsan borde arbeta mer hälsofrämjande och förebyggande. Skolpsykolog saknas i en samlad elevhälsa. Kompetensen köps in vid behov.

Kvalitetsarbetet har inte bedrivits i enlighet med gällande lagstiftning, vilket Skolinspektionen påpekat vid sina tillsyner 2010 och 2015. Rektorer upplever inte att kvalitetsarbetet har lett till beslut från huvudmannen i syfte att åtgärda problem som har konstaterats. Överlag menar skolledarna att det saknas en långsiktig plan för skolan i kommunen. I samverkan med Skolverket i projektet Samverkan för bästa skola pågår idag ett utvecklingsarbete på både huvudmannan- och enhetsnivå.

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Vi anser att kommunstyrelsen i egenskap av huvudman för kommunens grundskolor ska ta ett ökat ansvar för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt för att eleverna ska nå målen för utbildningen och utvecklas så långt som möjligt. Det betyder bland annat att säkerställa att det finns resurser och att dessa fördelas efter elevers förutsättningar och behov och att de används effektivt, särskilt vad gäller resurser för extraordinärt stöd, samt att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs i enlighet med skollagen så att kommunstyrelsen får adekvata underlag för att beslut om nödvändiga åtgärder ska kunna fattas. Det systematiska kvalitetsarbetet är inte en slutrapport som ska läggas till handlingarna utan en startpunkt utifrån vilken huvudman och enhet ska verka för att eleverna når målen och att skolan utvecklas.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att

- försäkra sig om att verksamheten har tillräckligt med resurser för uppdraget, att de används effektivt och fördelas på huvudmän- och enhetsnivå efter elevers olika förutsättningar och behov. (2 kap. 8 a §)
- säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det och att beslut om enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång fattas i enlighet med gällande lag (3 kap. 10-12 §§ SkoL)
- upprätta en långsiktig kompetensförsörjningsplan, som kontinuerligt följs upp och utvecklas. (Se 2 kap. 13 §, 1 st.)
- följa upp och vidta åtgärder vid behov för att det ska finnas en samlad elevhälsa, som främst är förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 §)
- säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs i enlighet med lag, inte minst vad gäller att vidta åtgärder om det framkommer brister i verksamheten. (4 kap. 3-7 §§)

## 2 Inledning/bakgrund

SKL:s öppna jämförelser avseende måluppfyllelsen i grundskolan visar att resultaten i Nordanstigs kommun är bland de lägsta i riket. Nordanstigs kommuns revisorer har beslutat att under 2018 granska hur kommunstyrelsen arbetar för att ge verksamheten förutsättningar för god måluppfyllelse i den kommunala grundskolan. Måluppfyllelsen kan påverkas av flera olika faktorer såsom resurser, resursfördelning, rektors pedagogiska ledarskap, lärarnas behörighet och legitimation, åtgärder för elever i behov av särskilt stöd och det systematiska kvalitetsarbetet.

### 2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet är att granska vilka förutsättningar som ges för att eleverna ska nå målen i grundskolan. I granskningen ska vi belysa vilka förutsättningar rektor har att leda det pedagogiska arbetet och utveckla utbildningen och om elever i behov av särskilt stöd får det samt hur kommunstyrelsen följer upp elevresultaten och styr verksamheten mot målen.

Förutom att besvara revisionsfrågorna nedan kommer nyckeltal beträffande elevernas måluppfyllelse efter årskurs nio, kostnader för grundskola/elev, lärartäthet, andelen lärare med legitimation och behörighet att sammanställas och där det finns tillgängliga uppgifter jämföra med dito nyckeltal för kommungrupp och riket som helhet.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Vilka resurser avsätts för grundskoleutbildning och hur fördelas resurserna per enhet?
- Vilka organisatoriska och administrativa förutsättningar ges rektor för att kunna leda det pedagogiska arbetet?
- Hur uppfattar personalen tillgången till rektors pedagogiska ledning och stöd?
- Vidtas åtgärder så att elever i behov av särskilt stöd får det?
- Bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på huvudmanna- och enhetsnivå för att ge förutsättningar för ökad måluppfyllelse?

Granskningen avser grundskolan.

### 2.2 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier för denna granskning utgörs i huvudsak av

- kommunallagen (SFS 2017:725) 6 kap. 6 §,
- skollagen (SFS 2010:800), 2 kap. 8-9 §§, 3 kap. 8 § och 4 kap. 3-7 §§,
- läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (SKOLFS 2010:37), och
- tillämpbara interna regelverk och policyer.

## 2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom studium av relevanta dokument och intervjuer med kommunstyrelsens utbildningsutskotts ordförande och vice ordförande, utbildningschef, rektorer, rektor tillika chef för elevhälsan, specialpedagog och urval av lärare.

Rapporten är faktakontrollerad av utbildningschefen.

## 3 Resultat av granskningen

### 3.1 Nyckeltal

#### 3.1.1 Elevströmmar

Av 1090 i kommunen folkbokförda grundskoleelever 2017 gick 76 procent i kommunens egna grundskolor. Resterande elever läste vid fristående grundskolor i kommunen (6 %) eller i en annan kommun (16 %), primärt i Hudiksvall. Två procent var inskrivna på en kommunal skola i en annan kommun. Av 949 i kommunen folkbokförda grundskoleelever 2018 gick 75 procent i kommunens egna grundskolor och även i övrigt är det ingen större skillnad från 2017.

I intervjuer framgår att det primärt handlar om elever som bor i områden där det förut har funnits kommunala skolor, men att dessa har lagts ner. Orsakerna synes alltså vara geografiskt betingade.

#### 3.1.2 Måluppfyllelse

Tabellen nedan visar på måluppfyllelsen efter läsåret 2016/2017 i årskurs tre (nationella prov) och årskurs sex (betyg). Jämförelse görs med snittet av kommunala skolor i hela riket.

	Nordanstigs kommun	Riket
Elever i årskurs 3 som deltagit i och klarat alla delprov i matematik. (%)	50 %	67 %
Elever i årskurs 3 som deltagit i och klarat alla delprov i svenska och svenska som andraspråk	58 %	76 %
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik.	81 %	89 %
Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska.	87 %	94 %

Kolada, SKL

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

I jämförelse med rikets alla 290 kommuner placeras sig Nordanstig i den lägsta kvartilen, det vill säga bland de 25 procent av kommunerna med sämst måluppfyllelse.

Tabellen nedan visar på elevernas måluppfyllelse i tre mått efter avslutad grundskoleutbildning 2016/2017 i Nordanstigs kommunala skolor. Uppgifterna i den första raden inkluderar nyanlända och elever med okänd bakgrund. I den andra radens uppgifter är dessa grupper exkluderade

Skola	Antal elever	Genomsnittligt meritvärde	Andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Behöriga till yrkesprogram
Bergsjö Centralskola	62	158,8	43,5 %	74,2 %
- exkl. nyanlända	50	169,7	44,0 %	82,0 %
Liknande kommuner <sup>1</sup>		201,5	64,7 %	77,3 %
- exkl. nyanlända		215,3	74,2 %	87,4 %
Kommungrupp		211,5	70,4 %	79,4 %
- exkl. nyanlända		225,0	78,1 %	86,9 %
Riket <sup>2</sup>	107 305	223,5	74,1 %	82,5 %
- exkl. nyanlända	97 328	234,4	80,2 %	88,7 %

Siris, Skolverket

Vi ser att måluppfyllelsen är låg och utifrån alla mått ligger Nordanstig i den lägsta kvartilen i jämförelse med rikets alla kommuner. Andelen elever som har nått kunskapsmålen i alla ämnen är den näst lägsta i hela landet.<sup>3</sup> Om de faktiska resultaten ställs i relation till bakgrundsfaktorer såsom ekonomiskt bistånd, nyinvandrade de senaste fyra åren och föräldrars utbildningsbakgrund understiger måluppfyllelsen det modellberäknade värdet beträffande elever som uppnått målen i alla ämnen och meritvärde. Behörighet till gymnasieskolan överstiger dock det modellberäknade värdet. I SKL:s sammanvägda resultat för grundskolan 2017 i Sveriges 290 kommuner hamnar Nordanstig på plats 284.

Om vi jämför måluppfyllelsen för alla i Nordanstig folkbokförda elever oavsett var de går i skola med måluppfyllelsen i kommunens egen högstadieskola ser vi att resultaten är lägre i den egna skolan.

<sup>1</sup> Liknande kommuner – grundskola: Svenljunga, Vansbro, Tranemo, Forshaga, Kungsör, Kil och Nordmaling

<sup>2</sup> Samtliga huvudmän

<sup>3</sup> Kolada [https://www.kolada.se/?\\_p=jamforelse&unit\\_id=16774&tab\\_id=115126](https://www.kolada.se/?_p=jamforelse&unit_id=16774&tab_id=115126), 2018-03-15 kl 13:45

GR - förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan.docx



## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Elever <sup>4</sup>	Genomsnittligt meritvärde	Andel som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Behöriga till yrkesprogram
i Bergsjö Centralskola.	158,8	43,5 %	74,2 %
folkbokförda i Nordanstig oavsett var de går i skola.	180,0	54,7 %	82,6 %

Kolada, SKL

Utbildningschefen menar att även om måluppfyllelsen är låg har elevgruppen utvecklats bra under tiden i Nordanstigs skolor.

Under de senaste fyra åren har andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen växlat mellan 43,5 % och 74,2 %, men utvecklingen från 2015 till 2017 går brant nedåt. Andelen elever som blivit behöriga till gymnasieskolan har växlat mellan 74,2 % och 81,8 %. Det genomsnittliga meritvärdet har växlat mellan 158,8 och 211,2.

Rektor förklarar den stora skillnaden i måluppfyllelse, efter årskurs nio, mellan måtten godkända betyg i alla ämnen och behörighet till gymnasiet med att skolan har satsat på att eleverna ska kunna påbörja en gymnasieutbildning på ett nationellt program. Det betyder att flera elever har anpassad studiegång, det vill säga att ämnen har tagits bort från deras studieplan.

### 3.1.3 Lärares legitimation och behörighet

I skollagens andra kapitel regleras vad som krävs av de anställda för att få bedriva undervisning. Från och med den 1 juli 2015 måste lärarna vara legitimerade för att få undervisa och sätta betyg. Det gäller också för att kunna anställas utan tidsbegränsning. Reglerna gäller med undantag för bland annat modersmåls lärare och yrkeslärare i gymnasiet.

Om det inte finns någon legitimerad lärare som är behörig att undervisa eller om det finns något annat särskilt skäl får en annan lärare bedriva undervisning, med vissa förbehåll. Läraren ifråga ska vara lämplig att bedriva undervisning och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar behörighetsutbildningen. (Se 2 kap. 18 § SkoL) Undervisning får dock bedrivas högst ett år i sänder. Om det handlar om längre än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut.

Betyg får bara sättas av legitimerad lärare. Om en icke-legitimerad lärare bedriver undervisning ska betyg sättas tillsammans med legitimerad lärare. Vid oenighet sätter den legitimerade lärare betyget såtillvida vederbörande är ämnesbehörig, annars rektor.

I tabellen nedan kan vi utläsa hur stor andel av lärarkåren (heltidstjänster) som har pedagogisk högskoleexamen och andel med legitimation och ämnesbehörighet. Den sista kolumnen visar på i vilka ämnen som hälften eller fler lärare undervisar i utan att vara legitimerade och behöriga.

<sup>4</sup> Uppgifterna gäller alla elevers måluppfyllelse efter läsåret 2016/2017.

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måloppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Kommun	Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen 2016	Andel av samtliga tjänstgörande lärare med lärarlegitimation och ämnesbehörighet <sup>5</sup> 2016	Ämnen i vilka 50 % eller fler är utan lärarlegitimation och utan behörighet i alla ämnen som läraren undervisar i <sup>6</sup> 2017
Nordanstig	81,8 %	63,2 %	bild, engelska, geografi, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, tyska, slöjd, svenska som andraspråk och teknik
Liknande kommuner	84,0 %	69,5 %	i.u.
Kommungrupp	83,9 %	83,9 %	i.u.
Riket - samtliga huvudmän	84,8 %	i.u.	hem- och konsumentkunskap, svenska som andraspråk och teknik

Siris, Skolverket

Av uppgifterna ovan kan vi utläsa att andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning är över 80 procent, men lägre än i jämförda kommuner. Många lärare undervisar dock i ämnen som de inte är behöriga i. I Skolverkets sammanställning "Välja skola" framgår att andelen lärare med legitimation och behörighet skiljer sig åt mellan skolenheterna. Högst andel har Arthur Engbergsskolan med 91,5 procent och lägst Bergsjö centralskola 7-9 med 52,9 procent. Även Bergsjö skola ligger under 60 procent.

Rektorerna menar att det är svårt att rekrytera legitimerad och behörig personal. De påpekar också att frågan är kopplad till resurser. En skola med många obehöriga lärare behöver sannolikt fler lärare för att uppnå målen, påpekar en rektor. Enligt utbildningsutskottets presidium finns det ingen kompetensförsörjningsplan framtagen. Utbildningschefen informerar dock om att personalavdelningen har fått i uppdrag att ta fram en kompetensförsörjningsplan, men det finns inget datum bestämt för när den ska vara klar.

I utskottet har det förts diskussioner om insatser att öka andelen legitimerade och behöriga lärare. Några beslut har dock inte fattats. Inom förskolan har barnskötare erbjudits att utbilda sig till förskollärare, enligt presidiet. Inledande samtal har påbörjats

<sup>5</sup> Skolverkets definition: "lärare med lärarleg och behörighet i minst ett av sina respektive undervisningsämnen"

<sup>6</sup> Skolverkets definition: "lärare med lärarleg och behörighet i minst ett av sina respektive undervisningsämnen"

med fackförbundet Kommunal. Tidigare har alla inom förskolan erbjudits en kompetensutbildning, specialpedagogik 7,5 hp, enligt utbildningschefen.

## 3.2 Resurser och resursfördelning

”Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas” enligt skollagen 1 kap. 9 §. Detta betyder att eleverna ska ges förutsättningar att nå så långt som möjligt och att de elever som av olika skäl har det svårt att nå målen i skolan, till exempel av socioekonomiska skäl eller för att de har ett annat modersmål än svenska, ska kompenseras. Likvärdig utbildning handlar alltså inte om att resurserna ska fördelas lika, utan att ”hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov”. (Lgr11, p1) Detta är skolans kompensatoriska uppdrag. Sedan den 1 juli 2014 ska kommuner enligt 2 kap. 8 a § SkoL ”fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov”.

”I samband med resursfördelningen är det av vikt att huvudmannen tar hänsyn till behoven på de olika skolorna, bland annat genom att föra en dialog med rektorerna. Att resurser viktas och fördelas utifrån elevernas olika förutsättningar och behov är ett mycket betydelsefullt instrument för att kunna uppnå likvärdighet i utbildningen.” (SKOLFS 2014:40, sid. 19)

I Skolverkets statistik (Siris), som bygger på uppgifter som kommunerna lämnar till SCB, framgår att genomsnittskostnaden för en grundskoleelev i Nordanstigs kommun år 2016 var 106 100 kronor. Nedan görs en jämförelse med genomsnittligt kostnad i kommungruppen (glesbygdskommuner) och för rikets samtliga huvudmän.

2016	Totalt (kr)	Lokaler och inv.	Undervisn.	Skolmål-tider	Lärom., utr mm	Elevhälsa	Övr. <sup>7</sup>
Nordanstig	106 100	15 400	67 500	5 200	2 200	3 090	12 800
Kommungrp.	119 300	20 700	63 200	7 800	4 800	3 530	19 200
Riket	103 600	18 100	56 500	6 200	4 700	2 950	15 000

Siris, Skolverket

Snittkostnaden per elev i grundskolan ligger något över snittet i riket, men drygt 13 000 kronor lägre än snittet i kommungruppen. Primärt är det kostnader för lokaler, inventarier, läromedel och skolmål-tider som ligger lågt i Nordanstig. Undervisningskostnaden är förhållandevis hög.

De resurser som kommunstyrelsen avsätter för utbildning är en rambudget som skrivs upp med cirka två procent om året om skatteintäkterna tillåter det. På initiativ av kommunchefen ses kommunens resursfördelningssystem över för att mer kunna ta hänsyn till de faktiska behov som finns i verksamheterna.

<sup>7</sup> I övrigt ingår allt som inte ingår i andra kostnadsslag. Det handlar t.ex. om studie- och yrkesvägledning och administration.

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måloppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Resurserna till respektive skolenhet fördelas utifrån elevantal enligt nedan:

- Löner 6,3 tjänster/100 elever
- Komp.utv. 2.175 kr/tjänst
- Läromedel snitt 1516 kr/elev i år 1-5 och 2414 kr/elev år 6-9
- Adm.mtrl. 107 kr/elev
- Kultur/utveckling 209 kr/elev
- Oförutsett 67 kr/elev

Det sker alltså ingen fördelning utifrån socioekonomiska faktorer. Rektorerna menar att skolornas socioekonomiska struktur är ungefär densamma. Utskottets presidium och utbildningschefen instämmer. Utbildningschefen hänvisar också till en undersökning där konsekvenserna av en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas socioekonomiska bakgrund medfört samma resursfördelning som idag med hänsyn taget till de resurser som fördelas utifrån elevers särskilda behov.

Vad som skiljer Nordanstigs kommun från många andra kommuner är andelen familjehemsplacerade elever. Dessa elevers behov kan vara stora, men det beaktas inte alls i resurstilldelning eller resursfördelning. Som vi ser ovan i tabellen över kostnader per elev är kostnaden i Nordanstig något högre än i riket (+ 2.500 kr/elev), men betydligt lägre än snittet i kommungruppen (- 13.200 kr/elev). I något fall har hemkommunen finansierat insatser för familjehemsplacerade elever, men i de flesta fall blir eleven skriven hos en familj i kommunen och därmed blir också ansvaret Nordanstigs kommuns. Utskottets presidium menar att resurser i högre grad skulle kunna fördelas kvalitativt utifrån skolenheternas faktiska behov av resurser för att möta elevernas olika behov av särskilt stöd. På detta sätt skulle enheter som till exempel har högre andel familjehemsplacerade elever i behov av särskilt stöd få bättre förutsättningar, menar de.

Särskilt stöd finansieras genom rektorernas grundbudget, men det finns möjlighet att söka ytterligare resurser hos huvudmannen. Utbildningschefen berättar att det finns ett konto för barn i behov av särskilt stöd och där kan också andra kommuner och fristående huvudmän ansöka om tilläggsbelopp. Potten omfattar cirka 18 tjänster. Det handlar i första hand om medel för ökade personalkostnader för till exempel speciallärare, specialpedagoger eller elevassistenter.

Intervjuade rektorer upplever att de överlag skulle behöva mer resurser för att möta alla elevers behov, men att de i stort får det ekonomiska stöd som de behöver för elever med behov av särskilda (extraordinära, revisors anm.) insatser.

### 3.3 Förutsättningar för pedagogiskt ledarskap

Att leda det pedagogiska arbetet betyder inte att rektor behöver göra det själv, utan att det kan genomföras av andra, menar intervjuade rektorer. Rektorerna påtar att de har för många underställda, omkring fyrtio medarbetare per skolledare (rektor och biträdande rektor). Utbildningschefen konstaterar att så är fallet. Trots det menar

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

rektorerna att de i stort har förutsättningar att leda det pedagogiska arbetet på sina skolor, även om de till viss del upplever att de får arbeta med frågor som de inte är riktigt kunniga inom och som andra kunde göra bättre. Det kan handla om IT-frågor, lokalfrågor, arbetsmiljöfrågor och personalfrågor. Eftersom kommunen är så liten måste varje rektor få ett övergripande ansvar över olika områden som i större kommuner hade legat på andra ämneskunniga tjänstemän. Även stödet från HR-avdelningen kunde ha varit större, menar rektorerna.

I kommunen har anställts en fastighetsstrateg som ska fungera som verksamheternas representant i fastighetsfrågor i kontakt med det kommunala fastighetsbolaget. Rektorerna menar att det nog kommer att bli bättre på just fastighetsområdet.

Överlag framför rektorerna att utbildningschefen är en bra chef som sätter gränser för externa uppdrag.

Skolverket framför i Samverkan för bästa skola att rektor ska vara ute i verksamheten och synas i klassrummen, enligt utbildningschefen. Inför nästa läsår ska varje rektor göra ett årshjul i vilket ska framgå när de ska vara ute i verksamheten. Rektorerna disponerar i hög grad sin egen tid. Varannan vecka träffas dock rektorerna och utbildningschefen för att diskutera gemensamma frågor. Rektorerna gör lektionsbesök vilket är ett av uppdragen som ingår i det pedagogiska ledarskapet. Efter lektionsbesöket sker pedagogisk diskussion med lärare. Ett kollegialt lärande på chefsnivå sker i rektorsgruppen.

Kommunstyrelsen har inte särskilt följt upp vilka förutsättningar som rektor har att ta sitt ansvar utifrån uppdraget. Genom att varje ledamot i utbildningsutskottet har kontaktansvar gentemot en skola kommer information från respektive rektor utskottet till del på detta sätt.

### 3.3.1 Tillgång till rektors pedagogiska ledarskap

I 2 kap. 10 § skollagen klargörs att det "pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor". Rektor ska också verka för att utbildningen utvecklas.

Inför varje regelbunden tillsyn låter Skolinspektionen bland annat pedagogisk personal, hos de huvudmän som är föremål för tillsyn, svara på en skolenkät. Intressant för denna granskning är personalens syn på rektors pedagogiska ledarskap och rektors utveckling av utbildningen. Tabellen på omstående sida visar resultaten från den senaste enkäten i Nordanstigs kommun, genomförd under vårterminen 2016. Svarefrekvensen låg på 71 procent. Siffran, 0-10, i varje kolumn visar på hur lärarna har ställt sig till påståendet. Ju högre värde, desto mer instämmer respondenterna i påståendet. Med index menas den pedagogiska personalens sammanvägda syn på pedagogiskt ledarskap respektive utveckling av utbildning.

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måloppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Pedagogiskt ledarskap grundskolan	Andel som instämmer <sup>8</sup>	Medelvärde <sup>9</sup>	Enkät-genomsnitt <sup>10</sup>	Diff.
Rektor har god kunskap om det dagliga arbetet i skolan.	73 %	6,4	7,1	-0,7
Rektor arbetar för att främja elevernas kunskapsutveckling.	72 %	7,1	7,4	-0,3
Rektor tar ansvar för det pedagogiska arbetet på skolan.	74 %	6,7	7,3	-0,6
Index		6,8	7,4	-0,6

Siris, Skolinspektionen

Utveckling av utbildningen	Andel som instämmer	Medelvärde	Enkät-genomsnitt	Diff.
Rektor ser till att utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling ligger till grund för utveckling av utbildningen.	63 %	6,7	7,3	-0,6
Rektor ser till att arbetssätt förändras om elevernas inte uppnår kunskapskraven.	56 %	5,9	6,5	-0,6
Rektor ser till att uppföljningen av mitt och mina kollegers arbete leder till relevanta förändringar i arbetssätt.	> 61 %	6,1	6,4	-0,3
Index		6,2	6,7	-0,5

Siris, Skolinspektionen

Av enkätsvaren ovan kan vi se att personalens syn på hur rektor leder det pedagogiska arbetet och verkar för att utbildningen utvecklas var mindre positiv än snittet i enkätomgången. Drygt var femte lärare menade att rektor inte har god kunskap om det dagliga arbetet i skolan.

<sup>8</sup> För varje påstående finns fem svarsalternativ, två positiva, två negativa och vet ej. Med andel som instämmer avses att personalen tycker att påståendet stämmer helt och hållet eller stämmer ganska bra.

<sup>9</sup> Medelvärdet och indexvärdet gäller Nordanstig och hamnar på en skala mellan 0-10, där 10 innebär att respondenterna anger att påståendet "stämmer helt och hållet" och 0 att påstående inte alls stämmer, däremellan finns alternativen "stämmer ganska bra" och "stämmer ganska dåligt".

<sup>10</sup> Med enkätgenomsnitt avses genomsnittet av svaren vid enkäten som genomfördes vt 2016 vid grundskolor. Totalt medverkade 1454 skolenheter på grundskole- och gymnasienivå. 15 671 svarande pedagogisk personal inom grundskolan. Svarsfrekvens 71 % (71 % i Nordanstig)

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Att det finns lärare som inte bedömer att rektorer leder det pedagogiska arbetet kan bero på hur begreppet definieras. Rektor kan till exempel inte alltid finnas tillgänglig för att leda och stödja i klassrummet. Det pedagogiska ledarskapet sker på olika sätt och genom andra personer.

Lärarna har lite olika syn på tillgången till rektors pedagogiska ledarskap. I huvudsak upplever lärarna att de har stor frihet under ansvar och att rektor ofta är frånvarande. Att rektor inte alltid är tillgänglig på enheterna beror på att de ansvarar för flera förskole- och skolenheter, påtalas också av lärarna.

### 3.4 Särskilt stöd

Utbildningen ska vara likvärdig för alla elever inom skolväsendet. Med likvärdighet menas enligt Skolinspektionen "lika tillgång till utbildning, lika kvalitet på utbildningen och att utbildningen ska vara kompensierande". I skollagens 3 kap. regleras om barns och elevers utveckling mot målen. "Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål." Om det framkommer att en elev riskerar att inte nå målen skall detta anmälas till rektor som skyndsamt ska utreda elevens eventuella behov av särskilt stöd. I detta sammanhang ska också samråd ske med elevhälsan, "om det inte är uppenbart obehövligt". Om eleven behöver särskilt stöd ska den få det och ett åtgärdsprogram ska utarbetas i enlighet med skollagens 3 kap. 9 §.

Det kan finnas många orsaker till att en elev kan ha svårt att uppnå kunskapskraven och därför behöver särskilt stöd. Elever med diagnoser behöver inte automatiskt komma i åtnjutande av särskilt stöd. En diagnos får inte heller vara en förutsättning för att få särskilt stöd. Det är professionen som själv bedömer vad som är särskilt stöd.

Huvudmannen måste ge rektorerna förutsättningar att kunna leva upp till lagens krav. Det är sedan rektor som i sin tur tillser att personalen både har kompetens och resurser för arbete med särskilt stöd. Skolverket påtalar i sina allmänna råd beträffande "Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram" (SKOLFS 2014:40) att "det är rektor som ansvarar för att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolan". I utarbetandet av åtgärdsprogram ska eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta. (Skoll. 3 kap. 9 §) Det är angeläget att skolans personal är lyhörd inför vad eleven och vårdnadshavarna framför. Det är emellertid rektor, eller i förekommande fall den person som rektor har delegerat till, som är ansvarig för att elevens situation utreds, även om vårdnadshavaren skulle motsätta sig detta. Vissa beslut om särskilt stöd är av sådan karaktär att endast rektor får fatta beslut därom. Det gäller särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och anpassad studiegång.

I skolenkäten inför Skolinspektionens tillsyn tillfrågades eleverna i årskurs fem och årskurs nio om anpassning efter elevens behov, studiero och trygghet.<sup>11</sup> Siffrorna i kolumnerna visar medelvärdet på svaren i Nordanstig i jämförelse med snittet i enkätomgången.

<sup>11</sup> Medelvärdet och indexvärdet hamnar på en skala mellan 0-10, där 10 innebär att respondenterna anger att påståendet "stämmer helt och hållet" och 0 att påstående inte alls stämmer, däremellan finns alternativen "stämmer ganska bra" och "stämmer ganska dåligt". Vid negativa påståenden gäller omvänt förhållande.

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Anpassning efter elevens behov	Årskurs 5	Årskurs 9
Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det.	8,5 / 8,6	6,3 / 7,3
Skolarbetet är för svårt för mig	7,1 / 7,5	6,7 / 6,4
I min skola finns det extrauppgifter för de som hinner och vill ha det.	7,9 / 8,5	7,0 / 7,2
Studiero		
Jag har studiero på lektionerna.	5,6 / 6,3	5,0 / 5,6
Jag känner mig trygg i skolan.	8,2 / 8,3	6,7 / 7,7

Skolenkäten för elever i årskurs 5 respektive årskurs 9 våren 2016, Skolinspektionen

Svaren i 2016-års elevenkät för årskurs fem är mer negativa än de var i 2014-års elevenkät. Niornas svar ligger i paritet med enkätsnittet förutom vad gäller om lärarna hjälper till när eleverna behöver, då svaren är betydligt mer negativa än i snittet för enkätomgången. Elevernas svar pekar också på att det finns brister vad gäller studiero och trygghet. Intervjuade lärare berättar att de måste lägga stort fokus på elever som har svårt att självständigt arbeta i klassrummet. De kan till och med behöva lämna klassrummet och undervisningen för att ta reda på elever som avviker från lektionssalen.

Av de vårdnadshavare som i skolenkäten angivit att deras barn får särskilt stöd framför nästan hälften att de inte upplever att deras barn "får det stöd hon/han behöver". Var tredje lärare anger i sin enkät att "om det framkommer att en elev på skolan har behov av särskilt stöd" så "utreds det snabbt". Mer än var fjärde lärare instämmer inte i påståendet.

Rektorerna menar att elever i behov av särskilt stöd får det, men att det skulle behövas mer resurser för att möta alla elevers specifika behov, vilket bland annat beror på brist på behörig personal. Denna bild delas av representanter för elevhälsan och lärarna. Utskottets ordförande hoppas på en samsyn kring behov och tillgängliga resurser per enhet genom den grupp av förstelärare som har skapats inom projektet Samverkan för bästa skola.

Lärarna påpekar att arbetet med att inkludera alla elever i den ordinarie undervisningen drar mycket resurser. Det finns elever som har stora svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen i ett fullsatt klassrum och de hade utvecklats bättre mot målen om de hade undervisats i särskild undervisningsgrupp, menar lärarna. Det finns en risk att icke-utåtagerande elever inte får det stöd som de skulle behöva för att nå målen. Av samma skäl riskerar elever som lätt kan tillgodogöra sig undervisningen att inte utvecklas så långt de kan. Utbildningschefen påpekar dock att det finns mindre undervisningsgrupper vid högstadieskolan, även om eleverna inte anses gå i särskild undervisningsgrupp. Hon påpekar också vikten av att lärare som har svårt att möta elever med olika typer av svårigheter får stöd i sitt arbete.



## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

Representanter för elevhälsan menar att elever i behov av särskilt stöd både får och inte får det särskilda stöd som de har rätt till. Har de behov av dator får de det genom rektors försorg och det finns också kommunlicens på viss mjukvara. Elevhälsan ifrågasätter dock om elevhandledare (elevassistent) alltid är den bästa lösningen i de fall som denna insats görs. Andra insatser hade kunnat vara mer ändamålsenliga, främst ökat stöd från utbildade pedagoger, i form av större tillgänglighet, det vill säga fler pedagoger, till exempel tvåläraresystem, men också genom mer och adekvat kompetensutveckling för pedagogerna. Intervjuade lärare menar att elevhandledarna inte har tillräckligt med tid i sina tjänster för att förbereda sig till exempel genom inläsning av uppgifter som de ska stödja eleverna med. Lärarna menar också att det brister i stöd till elever med annat modersmål i grundskolans låg- och mellanstadium. På högstadiet fungerar det dock väl.

Överlag menar lärarna att det saknas en tydlig styrning av arbetet från huvudmannens sida. Det ser för olika ut mellan skolenheterna; rektorerna gör var och en på sitt sätt, framför lärarna utan att särskilt specificera på vilket sätt. De menar att det emellertid under det senaste läsåret har blivit bättre i så motto att elevhandledare i högre grad har följt med i övergångar mellan stadier.

Rektorerna menar att de har tillgång till elevhälsans olika insatser och i en tillräcklig omfattning. Det är emellertid svårt att rekrytera skolpsykolog och därför köps den tjänsten idag in efter behov och då handlar det om insatser av åtgärdande karaktär och inte om deltagande i hälsofrämjande och förebyggande arbete. Kommunen befinner sig i en process att upphandla skolpsykologisk kompetens, enligt rektorerna. I samtal med elevhälsans personal konstateras att arbetet i högre grad än det borde är åtgärdande. Elevhälsan talar mycket om vikten av att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Samverkan inom elevhälsan är god, men eftersom det inte finns någon tillgänglig skolpsykolog saknas en samlad elevhälsa.

Elevhälsochefen menar att rent statistiskt är nog elevhälsoresurserna per elev god i kommunen, men att man då måste beakta att personalen ansvarar för mer än en enhet och måste åka mellan dessa.

## 3.5 Systematiskt kvalitetsarbete

Bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete i förskola och skola finns i 4 kap. skollagen. I lagen framgår att arbetet ska bedrivas på huvudmannan- och enhetsnivå och bestå av planering, uppföljning och utveckling. Arbetet ska utgå från målen för verksamheten som formuleras i lag, förordningar och andra styrdokument. Fokus får alltså inte bara ligga på kunskapsmålen. Det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå ska bygga på verksamheternas kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vid Skolinspektionens regelbundna tillsyner hösten 2010 och våren 2015 konstaterades brister vad gällde det systematiska kvalitetsarbetet. I beslutet av den 17 juni 2015 förelades kommunen vid vite att vidta åtgärder för att komma tillrätta med bristerna. Skolinspektionen gjorde ett uppföljningsbesök i januari 2016. I februari beslutade myndigheten att avsluta tillsynen då kommunen visat på att en rad åtgärder vidtagits. Skolinspektionen påtalar dock att "Nordanstigs kommun fortsätter det arbete

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

som påbörjats så att ett systematiskt kvalitetsarbete på politikernivå, utifrån författningarnas krav, kommer till stånd och permanentas".<sup>12</sup>

I intervjuer framgår också att det har funnits brister i det systematiska kvalitetsarbetet och att det pågår ett utvecklingsarbete, men att man ännu inte är i mål. Det har till exempel inte funnits någon struktur. Lärarna uppger att kvalitetsarbetet har genomförts i diskussionsgrupper, men att vad som kommit fram där sedan bara "fallit". En lärare ger exempel på att rektor idag tydligare, i utvecklingssamtal, följer upp lärarnas utveckling mot uppsatta mål. Det tycker läraren är bra.

Arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet är prioriterat i skolväsendet i Nordanstig och ett utvecklingsområde som sker i samarbete med Skolverket i satsningen "Samverkan för bästa skola".<sup>13</sup> Skolverket "stödjer skolor och förskolor med låga kunskapsresultat och som har särskilt svåra förutsättningar att förbättra elevernas resultat på egen hand. [Målet] är att genom riktade insatser hitta specifika lösningar för att stärka deras arbete med att planera, följa upp och utveckla utbildningen efter deras unika mål och behov." Under tre år erbjuder Skolverket en personlig kontakt, olika metoder, arbetssätt och verktyg beroende på vilka utvecklingsbehov som finns.<sup>14</sup> Skolverket kontaktar och erbjuder de förskole- och skolenheter som har låga kunskapsresultat. Huvudmän eller skolenheter söker alltså inte själva stödet. I satsningen i Nordanstig har alla skolenheter medverkat. Från hösten 2018 kommer Bergsjö skola 4-9 att fortsätta arbetet med Skolverket, enligt utbildningschefen.

Ett årshjul har tagits fram med uppgifter om vad som ska följas upp, när redovisning ska ske till utbildningschef, utbildningsutskott respektive kommunstyrelse. Utbildningsutskottet har tillsammans med utbildningschefen arbetat fram årshjulet och kommunstyrelsen har beslutat om två områden som särskilt ska belysas läsåret 2017/2018. Det handlar om uppföljning av ämnet samhällskunskap och uppföljning av högpresterande elever.

Även på enhetsnivå pågår ett arbete med att utveckla kvalitetsarbete. Under en fyraårsperiod ska läroplanens mål följas upp. Det kan handla om allt från elevers inflytande till digitalisering. Man har också kommit igång med kontinuerliga uppföljningar i ett perspektiv från förskola till år nio. Det handlar bland annat om att systematiskt arbeta med övergångar och närvaro.

Kvalitetsarbetet är ännu inte helt digitaliserat, men utbildningschefen informerar om att den uppföljning som i dag görs i Stratsys beträffande ekonomi ska byggas ut och inkludera mål enligt skolans styrdokument, till exempel läroplanerna. Lärarna gör än så länge inte någon uppföljning i Stratsys.

Rektorerna och utbildningschefen informerar också om att det pågår en kontinuerlig uppföljning av elevers resultat som ska leda till att åtgärder vidtas under en elevs skolgång.

Rektorerna upplever inte att kvalitetsarbetet tidigare har lett till beslut från huvudmannen i syfte att åtgärda problem som har konstaterats. Överlag menar

<sup>12</sup> Skolinspektionen Dnr 43-2014:8206, beslut 2016-02-09

<sup>13</sup> <https://www.skolverket.se/skolutveckling/samverkan-for-basta-skola>, 2018-04-19 kl. 12:45

<sup>14</sup> <https://www.skolverket.se/skolutveckling/samverkan-for-basta-skola>, 2018-04-22, kl. 07:30

2018-06-13

skolledarna att det saknas en långsiktig plan för skolan i kommunen. Den sträcker sig aldrig längre fram än två år.

### 3.6 Slutsats och rekommendationer

Förhållandevis många av kommunens folkbokförda elever är inskrivna i grundskola i annan kommun. I kvalitetsarbetet bör kommunstyrelsen analysera varför snittet för måluppfyllelsen är lägre för elever i kommunens egen grundskola än snittet för alla i kommunen folkbokförda elever.

Skolverket erbjuder på eget initiativ skolenheter med låga studieresultat kompetensstöd i projektet Samverkan för bästa skola. Alla skolor i kommunen har deltagit i projektet men från hösten 2018 kommer endast Bergsjö skola 4-9 att delta. Ett engagemang från skolenhet till politisk nivå krävs. Vi vill påtala vikten av att den politiska nivån aktivt deltar i utvecklingsarbetet och även på andra sätt är aktiv som huvudman genom styrning och uppföljning. Huvudmannen ska känna sig trygg i att det finns tillräckligt med resurser för att eleverna i Nordanstigs kommun ska nå målen och att dessa resurser är fördelade per enhet utifrån elevernas förutsättningar och behov. Det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas på ett sådant sätt att huvudman och enhet får kunskap om verksamheten, genom resultatsammanställning och gedigen analys, så att beslut som utvecklar skolan och åtgärdar brister kan fattas.

Grundskolan i Nordanstigs kommun har stor utmaningar. Främst handlar det om bristen på legitimerade och behöriga lärare. På två av skolenheterna saknar över 40 procent av personalen lärarlegitimation och behörighet för den undervisning som de bedriver. Detta är ett stort problem, vilket, enligt flera intervjuade, inte bara påverkar måluppfyllelsen utan också driver kostnader. Situationen är prekär i hela landet, men åtgärder bör vidtas till exempel genom framtagande av långsiktig kompetensförsörjningsplan och därtill kopplade åtgärder.

Rektorerna upplever att de i stort har förutsättningar att verka som pedagogiska ledare. Deras personalansvar är dock förhållandevis stort och omfattar omkring 40 medarbetare. Som rektor i Nordanstigs kommun har man ett brett ansvar, i så motto att det på den centrala förvaltningen finns få ämnesspecialister som till exempel skulle kunna ge rektor mer omfattande stöd i IT-, fastighets-, arbetsmiljö- och personalfrågor.

Lärarna tycker i Skolinspektionens enkät att påståendet att rektor leder det pedagogiska arbetet och verkar för att utbildningen utvecklas stämmer i ganska hög grad. I intervjuer framgår att det ser olika ut mellan skolorna. Utbildningschefen framför att Skolverket har påtalat vikten av ett klassrumsnära pedagogiskt ledarskap, vilket utbildningschefen följer upp i sin ledningsgrupp genom kollegialt lärande mellan rektorer. Vi vill också starkt understryka vikten av detta, särskilt i ett läge där många lärare saknar legitimation och ämnesbehörighet för det stadium och ämne som de undervisar i. Rektor kan även på andra sätt, till exempel genom annan personal, verka för att utbildningen bedrivs och utvecklas på ett sätt som ger alla elever förutsättningar att nå målen för utbildningen och vidare så långt som möjligt.

Elever i behov av särskilt stöd får det, enligt intervjuade tjänstemän, men inte alltid i den form eller i den omfattning som krävs. Utgångspunkten i skollagen är att elever ska ges särskilt stöd inom den ordinarie undervisningsgruppen. Elever som bättre skulle nå målen genom enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp ska få det om rektor bedömer att det finns särskilda skäl för det. Beslut om anpassad studiegång får

## Nordanstigs kommun

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

fattas av rektor om det särskilda stödet ”inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar”. Enligt ansvarig rektor har flera elever anpassad studiegång, vilket är en förklaring till diskrepansen mellan graden av måluppfyllelse mellan måtten, uppnått kunskapskraven i alla ämnen och gymnasiebehörighet. Huvudmannen ska säkerställa att det finns resurser och att elever ges det särskilda stöd som de har rätt till. Huvudmannen bör förvissa sig om att anvisade resurser för särskilt stöd används effektivt.

Det systematiska kvalitetsarbetet har inte bedrivits i enlighet med skollagen, vilket Skolinspektionen också konstaterade i sin senaste regelbundna tillsyn. I samverkan med Skolverket bedrivs alltså ett utvecklingsarbete som bland annat inkluderar systematiskt kvalitetsarbete. Vi ser mycket positivt på denna samverkan och påtalar vikten av att nya kunskaper och sätt att arbeta kommer att genomsyra hela verksamheten även de enheter som inte ingår i samverkan. Ett adekvat och systematiskt kvalitetsarbete är en förutsättning för att kommunstyrelsen, som huvudman för grundskolan i Nordanstigs kommun, ska kunna bedriva en verksamhet där elever når målen och utvecklas så långt som möjligt.

Vi anser att kommunstyrelsen i egenskap av huvudman för kommunens grundskolor ska ta ett ökat ansvar för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt för att eleverna ska nå målen för utbildningen och utvecklas så långt som möjligt. Det betyder bland annat att säkerställa att det finns resurser och att dessa fördelas efter elevers förutsättningar och behov och att de används effektivt, särskilt vad gäller resurser för extraordinärt stöd, samt att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs i enlighet med skollagen så att kommunstyrelsen får adekvata underlag för att beslut om nödvändiga åtgärder ska kunna fattas. Det systematiska kvalitetsarbetet är inte en slutrapport som ska läggas till handlingarna utan en startpunkt utifrån vilken huvudman och enhet ska verka för att eleverna når målen och att skolan utvecklas.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att

- försäkra sig om att verksamheten har tillräckligt med resurser för uppdraget, att de används effektivt och fördelas på huvudmanna- och enhetsnivå efter elevers olika förutsättningar och behov. (2 kap. 8 a §)
- säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det och att beslut om enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång fattas i enlighet med gällande lag (3 kap. 10-12 §§ SkoL)
- upprätta en långsiktig kompetensförsörjningsplan, som kontinuerligt följs upp och utvecklas. (Se 2 kap. 13 §, 1 st.)
- följa upp och vidta åtgärder vid behov för att det ska finnas en samlad elevhälsa, som främst är förebyggande och hälsofrämjande. (2 kap. 25 §)
- säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet bedrivs i enlighet med lag, inte minst vad gäller att vidta åtgärder om det framkommer brister i verksamheten. (4 kap. 3-7 §§)



**Nordanstigs kommun**

Granskning av förutsättningar för god måluppfyllelse i grundskolan

2018-06-13

2018-06-13

KPMG AB

Joakim Nertyk  
*Verksamhetsrevisor, specialist*

Lena Medin  
*Certifierad kommunal revisor*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument.

Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.